

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg
Forslag til dagsorden møte i Utdanningsutvalget – Møte 1, 2025

Tidspunkt: 05. februar, kl.9-12

NB: Møtested: Nygårdsgaten 5, Møterommet «Sydneshaugen» i første etasje.

Forslag til dagsorden:

<i>Estimert tid</i>		
30	I Godkjenning av innkalling og dagsorden II Godkjenning av protokoll fra UU-møte 18. desember III Orienteringer - Olav Tenstad, Medfak.: Utvikling av verktøy for eksamensstøtte for undervisere.	
25	Sak nr 1/25 <i>Orientering og drøftingssak</i>	Mangfold og inkludering
30	Sak nr 2 /25 <i>Orienteringsak</i>	Studiebarometeret 2024 Sak og presentasjon. Følger som eget vedlegg pga. unntatt off.het
10	Pause	
20	Sak nr 3 /25 <i>vedtakssaksak</i>	Oppretting av Profesjonsrettet master i realfag med PPU
30	Sak nr. 4/25 <i>orienteringssak</i>	Nasjonalt samordnet Masteropptak
25	Sak nr. 5/25 <i>Orienterings- og drøftingssak</i>	Planer for rekruttering i 25 Sak og presentasjon.
10	Eventuelt	

Årshjulsaker i Utdanningsutvalget i 2025

April: Videreføring/oppnevning av Studiekvalitetskomite

April: Årsrapport fra Studentombudet

April: Bruk av KI i undervisning og tilbakemelding.

Mai I: sammensetning studiekvalitetskomite

Mai: Orientering om planer for opptaket

Mai: Tildeling av insentivmidler

Mai: UU-seminar

Juni: Melding om internasjonalisering

September: Gjennomgang av studentrekrutteringen

September: Studiestartuken /Velkomstuken

September: Mangfold og inkludering + resultat av undersøkelsen

Oktober: Studiekvalitetsmeldingen

Oktober: Opptak og opptaksrammer

Oktober: Studieportefølje

Oktober: Presentasjon av Studentparlamentets program

Oktober: Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget

Oktober: Utdanningsutvalgets møteplan 2026

Oktober: Olsens legat – Revidering av retningslinjer

Desember: Planer for velkomstuken neste studieår

Desember: UU sine prioriteringer for strategi i kommende kalenderår

Desember: Kriterier for insentivmidler

Desember: Studiekvalitetsseminar

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Elements:

Sak 1/25 Mangfold og inkludering

Orientering og drøfting

Til: Universitetets utdanningsutvalg
Fra: Studieavdelingen
Møte:05.02.2025

Bakgrunn

Prosjektet «Mangfoldige UiB – ingen utenfor» er støttet av Helsedirektoratet for en treårsperiode, og startet opp i 2023. Målet med prosjektet er å bygge ned barrierer for å delta i høyere utdanning, og å sikre et godt tilbud til et mangfoldig studentmiljø. Prosjektet søker å forebygge utenforskap, og er inspirert av Stortingsmeldingen «Ingen utenfor».

I 2023 ble det ansatt to koordinatorene i hver sin 50 % stilling i prosjektet. De to mangfoldskoordinatorene har arbeidet med å videreutvikle UiBs universelle tilbud til å i større grad dekke behovene til studentgrupper med særskilte behov, spesifikt knyttet til kultur, språk og identitet. Dette gjøres gjennom å utvikle lavterskeltilbud for alle studenter, og å arbeide mot ekskluderende mekanismer generelt på UiB. Dette innebærer også å følge opp handlingsplanen for mangfold, inkludering og likestilling 2023-2025. Begge de to dyktige koordinatorene har gått videre i sine karrierer gjennom spennende stillinger i andre organisasjoner. Tidligere fadderkoordinator Zabi Himmat har siden september 2024 arbeidet som mangfoldskoordinator i prosjektet, og arbeider i stillingen frem til midten av februar. I januar er det blitt ansatt to nye koordinatorene i hver sin 50 % stilling, som skal både følge opp mangfoldsarbeidet videre og være fadderkoordinatorene. De nye koordinatorene heter Sayna Etminan og Sølvi Løland Tunge, og de vil presentere seg i møtet. Denne saken gir en løypemelding og en status for arbeidet i prosjektet, samt en enkel oppsummering av resultatene fra den kvantitative undersøkelsen, og fokusgruppeintervjuer som er gjennomført.

Tiltak

Prosjektet har utviklet og satt i gang flere tiltak, og våren 2024 ble det startet opp en språkkafe, og et nytt skrive- og studiestøttetilbud. Begge tilbudene er lokaliserte på UB (humaniora). I forbindelse med driften av studiestasjonen (støttetilbudet i skriving og studieteknikk) og språkkafeen, er det ansatt fire skrivementorer, to på hvert av tilbudene. Introdag til studentlivet har også sitt utspring fra mangfoldsprosjektet. I tillegg er det utarbeidet og sendt ut en spørreundersøkelse rettet mot studenter.

- **Språkkafeen** åpnet i februar 2024 og er et «drop-in» tilbud som fungerer som en sosial møteplass for studenter som ønsker å bli bedre i norsk, og for studenter som generelt er språkinteresserte.
- **“Studiestasjonen”** åpnet i april og er et nytt støttetilbud i skriving og studieteknikk. Her kan studenter ukentlig booke en 30-minutters veiledningstime sammen med en skrivementor.
- **Introdag til studentlivet** er et tilbud til alle nye studenter i uken før velkomstuken. Tilbudet er spesielt rettet mot studenter som kommer rett fra videregående skole, og studenter som gjerne er litt ekstra spente og som ønsker en litt mykere overgang til studielivet før studiestart. På fjorårets introdag var det i overkant av 200 studenter som deltok, og tilbudet fikk gode tilbakemeldinger i studiestartundersøkelsen.

Kartleggingen (kvantitativ undersøkelse og fokusgruppeintervjuer blant studenter)

Mangfoldsprosjektet har samarbeidet med HR-avdelingen om et kartleggingsprosjekt ved UiB, der formålet er å innhente et kunnskapsgrunnlag blant ansatte og studenter om lærings- og arbeidsmiljø knyttet til de ulike diskrimineringsgrunnlagene (kulturelt/etnisk/nasjonal minoritet, nedsatt funksjonsevne, kjønn, kjønnsidentitet/kjønnsuttrykk, seksuell orientering, religion og sosial klasse). Resultatet fra kartleggingen skal danne et grunnlag for videre arbeid og utforming av tiltak, jf. [handlingsplanen for mangfold, inkludering og likestilling \(2023- 2025\)](#).

Kunnskapsgrunnlaget baseres på en kvantitativ spørreundersøkelse til både studenter og ansatte, og supplerende fokusgruppeintervjuer i etterkant. Ressursgruppen til prosjektet «mangfoldige UiB – Ingen utenfor» har fungert som rådgivere i utformingen av undersøkelsen til studentene, og bidratt til faglig forankring ved UiB. Basert på ressursgruppens forarbeid, har NORCE utformet den kvantitative spørreundersøkelsen til studentene. UiB eier dataene fra undersøkelsen.

NORCE har gjennomført undersøkelsen og levert en enkel oppsummering av resultater. Videre i saken vil en oppsummering av resultatene fra den kvantitative studentundersøkelsen, og fokusgruppeintervjuene legges frem, og det vil også være en presentasjon av resultatene for Utdanningsutvalget i selve møtet.

Resultater fra studentundersøkelsen og fokusgruppeintervjuene

Oppsummering av den kvantitative studentundersøkelsen (NORCE)

Den kvantitative undersøkelsen er utført av NORCE på oppdrag fra UiB, og undersøkte psykososialt læringsmiljø relatert til likestilling, mangfold, og inkluderingsperspektiver blant studenter og ansatte på UiB. Studentundersøkelsen ble sendt ut til alle studenter (med enkelte unntak: Enkeltemnestudenter, videreutdanning m.m) ved UiB i juni 2024, med svarfrist i slutten av august. Det ble oppnådd en svarprosent på 21 % (3137 respondenter). Undersøkelsen bestod av spørsmål knyttet til psykososialt læringsmiljø, inkludert tilhørighet, tanker om å slutte på studiet, og hvor vennlig og interessert studiemiljøet er mot ulike grupper som representerer mangfold. **27%** av respondentene oppfatter seg som en minoritet i samfunnet (*kulturell/etnisk/nasjonal minoritet, nedsatt funksjonsevne, kjønn, kjønnsidentitet/kjønnsuttrykk, seksuell orientering, religion, sosial klasse, annet*), **68%** oppfatter seg ikke som en minoritet. **5%** har svart «vet ikke». NORCE understreker at resultatene bør tolkes i lys av den lave responsraten. Det vil si at de er gyldige blant 1/5 av studentmassen, sannsynligvis den delen med størst interesse for temaet.

- Blant studentene som oppfatter seg som en minoritet i samfunnet, er andelen som vurderer å droppe ut av studiet grunnet lav trivsel *høyere* (39 %) enn blant andelen som *ikke* oppfatter seg som en minoritet (24 %).
- Respondentgruppen som helhet vurderer at det er *høy* vennlighet mot de fleste gruppene det er spurt om. Det er noe variasjon mellom fakultetene, men ikke betydelig.
- De fleste respondentene opplever *høy grad* av tilhørighet, og det er små variasjoner mellom fakultetene. De som opplever seg som en minoritet i samfunnet skårer samtidig *lavere* på grad av tilhørighet sammenlignet med studentene som *ikke* opplever seg som en minoritet.

Basert på resultatene fra den kvantitative undersøkelsen vurderer NORCE de nevnte funnene som interessante å undersøke og belyse videre i fokusgruppeintervjuene, og deretter peke ut eventuelle tiltak knyttet til disse.

Fokusgruppeintervjuene

I den kvalitative undersøkelsen gjennomført av mangfoldskoordinatorene ble det intervjuet 15 studenter fordelt på tre fokusgruppeintervjuer og et individuelt intervju. Informantene ble rekruttert gjennom skjema på slutten av den kvantitative undersøkelsen. Utvalget bestod av etnisk norske studenter, studenter med minoritetsbakgrunn, og internasjonale utvekslingsstudenter. Intervjuene ble transkribert og tematisk analysert, og resultater fra hovedtemaene i intervjuene er følgende:

- **Selvutfoldelse:** Studentene føler at de kan utfolde seg i visse deler av fakultetet de tilhører. Grunnen til dette er menneskene (det sosiale nettverket til studentene eller de ansatte) som befinner seg der, og som skaper rom for studentene til å være seg selv. Den fysiske utformingen av bygg, og sosiale uformelle læringsarenaer er også viktig for studenters selvutfoldelse. Studenter foretrekker bygg som muliggjør det å velge å være for seg selv, eller jobbe med skole samtidig som de er sosiale.
- **Selvutslettelse:** Noen studenter driver med selvutslettelse (*prøver å gjøre hele eller deler av seg selv usynlig, eller lar være å uttrykke seg selv*) for å passe inn i sosiale og faglige settinger. Resultatene kan tyde på at enkelte grupper som representerer mangfold driver med høyere grad av selvutslettelse enn ikke-minoriteter. Særlig hvis de har funksjonsnedsettelse, oppmerksomhetsforstyrrelse, og eller er skeive.
- **Sosialt læringsmiljø:**
 - Underviseres rolle: Flere studenter mener undervisere har en viktig rolle i å skape et inkluderende sosialt læringsmiljø ved å legge til rette for gruppearbeid og kollokvier. Dette fører ikke bare til interaktiv læring, men det kan også åpne for sosiale interaksjoner og vennskap utenfor undervisning. Flere studenter påpeker at de ofte jobber godt i grupper, men at denne gruppedynamikken kan forsvinne når de er ferdige med det organiserte/obligatoriske arbeidet i undervisningen.
 - Tilhørighet: Flere studenter nevner viktigheten av tilhørighet. Samtidig ser man at forskjellige aspekter av tilhørighet vektlegges hos ikke-minoriteter og minoriteter. For ikke-minoriteter er fokuset på sosial tilhørighet gjerne knyttet til vennegjengen og studiemiljøet, mens minoriteter i tillegg til dette vektlegger kollektiv identitet. For eksempel:
 - *Er jeg norsk eller ikke?*
 - *Hvem bestemmer min identitet?*
 - *Hva er min plass som minoritet i majoriteten?*

Tilrettelegging, informasjon og tilgjengelighet: Flere studenter opplever at tilrettelegging kan være utfordrende på grunn av manglende eller uklar informasjon, og manglende opplevelse av hjelp. Flere nevner at uklar informasjon om tilrettelegging kan føre til stress, og at det trengs mer fleksible rammer for tilrettelegging som tar hensyn til varierte behov hos studenter. Selv om studenter verdsetter informasjonsmøter ved semester- eller studiestart og nettsider som UiBtreet, understrekes det av flere at det fortsatt er behov for bedre informasjon og oppfølging.

Veien videre

Nåværende mangfoldskordinator Zabi Himmat slutter i jobben i februar, og det er ansatt to nye koordinatorene i hver sin 50% stilling som skal arbeide med å videreføre og forankre tiltakene som er satt i gang i mangfoldsprosjektet, koordinere fadderarbeidet og arbeide for

større mangfold i velkomstuken der målet er å øke deltakelsen av studenter med minoritetsbakgrunn. De nye koordinatorene vil bruke resultatene fra den kvantitative undersøkelsen og fokusgruppeintervjuene i sitt videre arbeid. Velkomstuken er en innholdsrik uke som er viktig for å legge et godt grunnlag for en god start på studietiden, nye vennskap og faglig og sosial tilhørighet for nye studenter.

Resultater fra studiestartundersøkelsen viser samtidig at studenter med minoritetsbakgrunn deltar i mindre grad i aktiviteter i velkomstuken, og målet er å arbeide mer helhetlig med å legge til rette for et mangfoldig og inkluderende tilbud til alle studentgrupper i studiestarten ved UiB. De nye koordinatorene vil være sentrale i arbeidet med mangfold og inkludering ved UiB, samt i arbeidet som fadderkoordinatører.

Prosjektet tar gjerne imot innspill fra Utdanningsutvalget knyttet til tiltakene som er satt i gang, og innspill til videreutvikling av arbeidet med å bygge ned barrierer for å delta i høyere utdanning generelt, og i studiestarten på UiB.

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget til orientering og drøfting.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Elements:

Sak 3/25

**Oppretting av Profesjonsrettet master i
realfag med PPU**

vedtakssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 05.02.2025

Bakgrunn

Prosessene for oppretting og nedlegging av studieprogram er nedfelt i UiBs kvalitetssystem for utdanning, hvor styret vedtar endringer i studieporteføljen. Denne saken gjelder søknad om oppretting av *Profesjonsrettet master i realfag med praktisk-pedagogisk utdanning*, med oppstart fra høsten 2025. Programmet tilhører Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT).

Programmet er utviklet utenom det ordinære årshjulet for oppretting og nedlegging av studieprogram, men har fulgt vanlige prosedyrer for kvalitetssikring i opprettingsaker. I juni 2024 ble det åpnet for at universiteter og høyskoler kan etablere 2-årige masterprogram som inkluderer PPU. Vanligvis må søkere til PPU ha fullført mastergrad, mens disse programmene kun krever bachelor. UiO fikk dispensasjon til å etablere et slikt tilbud allerede våren 2024, og fikk mange søkere. Nå har flere institusjoner, som UiS og HVL, lyst tilsvarende program for høsten 2025, og av konkurranseshyn er det viktig for UiB å opprette studieprogrammet for utlysning på samme tidspunkt.

Den sentrale studiekvalitetskomiteen har vurdert om det omsøkte studieprogrammet er i overensstemmelse med Norsk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) og tilsynsforskriftens krav til akkreditering av nye studietilbud. Komiteen har inkludert en ekstern fagfelle i vurderingen. Beskrivelse av programmet og komiteens vurdering følger under.

Medlemmer i komiteen for 2024/25 ble oppnevnt av Utdanningsutvalget 07.02.24:

Marit Øilo, visedekan for utdanning, MED. Leder for komiteen
Knut B. Hidle, visedekan for utdanning, SV
Bianca C. Nygård, studiesjef, NT
Kenan Dikilitas professor, UPED
Anne Aurora Ekeland Bjørkly, studentrepresentant
Ida Fauskanger (seniorrådgiver, SA). Sekretær for komiteen

Arne Hole, førsteamanuensis ved Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, UiO, var oppnevnt som ekstern fagfelle ved behandlingen av denne søknaden.

Søknad om oppretting av studieprogram fra høsten 2025

Profesjonsrettet master i realfag med praktisk-pedagogisk utdanning

Programmet er i tråd med UiBs strategi om å utdanne kandidater som kan forme morgendagens samfunn ved å bidra til å dekke behovet for flere realfaglærere. Toårige masterstudier med integrert praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) kvalifiserer kandidater med bachelorgrad raskere til både mastergrad og undervisningskompetanse.

Søkertallene til lektor og PPU med realfag er synkende, og programmet kan tiltrekke nye søkergrupper, som personer med erfaring fra skolen, som mangler formelle pedagogiske og fagdidaktiske kvalifikasjoner. På sikt er det aktuelt å øke antallet plasser og fakultetet vil vurdere kravet om to undervisningsfag for å gjøre programmet mer attraktivt.

Programmet kvalifiserer for undervisning i realfag i alle skoletrinn, med fokus på ungdomstrinnet og videregående skole. Programmet består av 60 studiepoeng PPU, 30 studiepoeng fag/fagdidaktikk og 30 studiepoeng masteroppgave, og det gir samme sluttkompetanse som det femårige lektorprogrammet. Programmet er rettet mot de som

holder på med eller allerede har en bachelorgrad, og som ønsker å bli lærere. Studentene får også muligheten til å velge en fagdidaktisk masteroppgave, noe som ikke er mulig i dagens toårige masterprogram ved NT.

Komiteens vurdering

Søknaden har gode argumenter og viser både til samfunnsoppdraget og behovet for flere lærere. Ekstern fagfelle viser til at UiO og flere andre institusjoner har tilsvarende program. Det påpekes at programmet blir en konkurrent til eksisterende program, men vil gi en type fleksibilitet som er bra for studenter som ikke kvalifiserer for, eller kan følge, det ordinære lektorløpet. Komiteen er klare på at fagmiljøet er godt rustet til å opprette et nytt program.

Komiteen har noen tilbakemeldinger til programmet som oversendes fagmiljøet. Det er ikke behov for at fagmiljøet svarer ut disse til komiteen i forkant av behandling i styret. Tilbakemeldingene dreier seg bl.a. om når studentene starter forberedelsene til masteroppgaven, vektingen mellom pedagogikk- og didaktikkemner og om metodeemnet er tilstrekkelig spisset mot det studentene skal skrive master om. Det blir også påpekt at studietilsynsforordningen har krav om muligheter for internasjonal utveksling, noe programmet ikke legger opp til per i dag.

Komiteen anbefaler oppretting av programmet.

Omdisponering av studieplasser 2025

Studieprogrammet skal lyses ut med 5 studieplasser i 2025. NT foreslår å omdisponere 2 studieplasser fra femårig Lektor i naturvitenskap og matematikk. Dette vil gi fem plasser på programmet, siden det er toårig. Det er ønskelig å øke antallet plasser på det nye programmet fra og med høsten 2026, ved ytterligere omgjøring av plasser. Omdisponeringen innebærer følgende endringer i vedtaket om utlysning av studieplasser (styresak 95/24):

Det totale antallet plasser UiB lyser ut i det samordna opptaket endres fra 4184 til **4182** slik:

- Antall plasser på femårig Lektor i naturvitenskap eller matematikk endres fra 40 til **38**.
- Det totale antallet plasser NT-fakultetet lyser ut i det samordna opptaket endres fra 851 til **849**.

Det totale antallet plasser UiB lyser ut for toårig master endres fra 1239 til **1244** slik:

- Toårig Profesjonsrettet master i realfag med praktisk-pedagogisk utdanning lyses ut i 2025 med **5** plasser.
- Det totale antallet plasser NT lyser ut for toårig master endres fra 345 til **350**.

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget anbefaler universitetsstyret å opprette *Profesjonsrettet master i realfag med praktisk-pedagogisk utdanning*, med oppstart høsten 2025.

Utdanningsutvalget anbefaler universitetsstyret å gjøre følgende omdisponeringer i vedtaket om utlysning av studieplasser for 2025:

- UiB lyser ut 4148 plasser i det samordna opptaket
- UiB lyser ut 849 plasser til toårig master

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Elements:

Sak 4/25 **Nasjonalt samordnet masteropptak – status,
forventninger og forutsetninger**

Orienteringssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg
Fra: Studieavdelingen
Møte:05.02.2025

Bakgrunn

I prosjektrapporten for et nasjonalt samordnet masteropptak som ble publisert høsten 2022 ble det anslått at en samordning av masteropptaket kunne spare sektoren for opptil 50 millioner kroner per år. På det tidspunktet prosjektet ble avsluttet var utviklingen av den tekniske løsningen som koordineres av Sikt enda ikke helt avklart. Nå vet vi at disse to prosessene må sees i sammenheng med hverandre.

HK-dir har offisielt startet arbeidet med innføringen av et nasjonalt samordnet masteropptak. Dette arbeidet handler hovedsakelig om å lage en nasjonal forskrift for opptak til masterstudier og vil foregå parallelt med Sikt sitt arbeid for å utvikle en felles teknisk løsning for alle opptak til høyere utdanning.

Denne saken ser nærmere på ulike utfordringer med dagens opptak til master ved UiB, og diskuterer hvilke forventninger vi kan ha til en nasjonal samordning av masteropptaket. Saken drøfter også prinsipper og eventuelle tiltak som UiB bør ta stilling til i forkant av innføringen av et nasjonalt masteropptak, med hensikt å legge til rette for samordningen og med mål om å styrke rekruttering til masterstudier.

Status for samordning

Sikt jobber i skrivende stund med utvikling av en ny teknisk løsning for opptak til høyere utdanning (prosjektnavn Admissio eller Fremtidens opptak). I første omgang skal opptaket til grunnstudier rulles ut i det nye systemet, og det jobbes for øyeblikket med pilotering og testing av funksjonalitet rettet mot saksbehandling og brukeropplevelse fra studenter. Målet er at alle typer opptak til høyere utdanning skal kunne administreres gjennom samme system.

Parallelt med den Sikt-koordinerte utviklingen av den tekniske løsningen, følger HK-dir opp arbeidet med å lage en felles nasjonal forskrift for opptak til masterstudier.

Dagens masteropptak

Til forskjell fra opptak til grunnstudier som administreres gjennom Samordna opptak, gjennomføres opptak til masterstudier i Norge i dag lokalt ved hvert lærested og uavhengig av hverandre. Studenter som lurer på hvilket studiested de skal velge må sende en søknad per lærested, og søknaden må deretter behandles av hvert enkelt opptakskontor. All informasjon om eget studietilbud og om søknads- opptaksprosess gis også av hvert lærested. Dette skaper dobbeltarbeid i både saksbehandling og veiledning av søkere, og gir en uforholdsmessig høy ressursbruk i sektoren sammenlignet med opptak til grunnstudier.

Som det ble påpekt i UU-sak 56/24 dimensjonerer universiteter og høyskoler studietilbudene sine i stor grad etter søker tall. Lokale masteropptak med parallelle søknadsprosesser gjør det vanskelig å få en god oversikt over søker tallene på tvers av institusjonene, som igjen gjør det utfordrende å vurdere riktig dimensjonering av studietilbudene.

Saken viste også at avstanden mellom antall førstevalgsøkere og antall møtte studenter til våre masterprogram er betydelig større enn ved opptak til grunnstudiene. Frafallet fra søker til møtt er mest synlig blant eksterne søkere, men er også betydelig blant interne søkere. Mens 57 prosent av UiBs egne bachelorkandidater søker opptak til et masterprogram ved UiB påfølgende høst, møter kun 31 prosent opp til studiestart. Om lag en tredjedel av de årlig utlyste studieplassene til masterprogrammene ved UiB fylles av egne bachelorkandidater.

Å sikre god rekruttering av eksterne kandidater til UiBs masterprogram er med andre ord svært viktig, både for å fylle opptaksrammene, og for å sikre akademisk mangfold. En komplett kartlegging av hvilke læresteder eksterne søkere til UiB kommer fra, er krevende å lage, hovedsakelig på grunn av mangel på digital resultatutveksling med private høgskoler og fordi Felles studentsystem ikke automatisk gir innsikt i hvilket studieprogram en ekstern student tilhører før selve graden er fullført.¹ Den tilgjengelige dataen viser likevel at frafallet fra søker til møtt er svært høyt for eksterne søkere.

Tabellen under viser hvor de fleste masterstudentene fra høsten 2024 har bachelorgrad fra. Tallene baserer seg på den digitale resultatutvekslingen med lærestedene som er med i Felles studentsystem. I tillegg finnes det 113 studenter med ukjent utdanningsbakgrunn på grunn av mangel på digital resultatutveksling. Om vi ser på rekruttering fra de andre BOTT-institusjonene må det i snitt ti søkere til for å få én student møtt.

Tabell 1 Utvalg av masterstudenter møtt ved UiB høsten 2024 med bachelorgrad fra ekstern institusjon. Kilde: FS

Bachelorgrad fra	Antall møtt
HVL	65
NTNU	33
UiO	20
UiS	20
HK	18
UiA	14
UiT	11
UiB	584

I tillegg til den åpenbare mangelen på samordning av masteropptakene kan frafallet fra søker til møtt også skyldes spesifikke opptakskrav. I Samordna opptak benytter man kravkoder for å organisere studier med de samme spesielle opptakskravene. I masteropptakene står lærestedene ganske fritt til å definere sine egne opptakskrav, kun indirekte regulert nasjonalt av Forskrift om krav til mastergrad, paragraf 3, som sier at en (toårig) mastergrad skal bygge på en bachelorgrad eller tilsvarende med en relevant fordypning på minimum 80 studiepoeng.

Det finnes gode og åpenbare argumenter for at lærestedene bør ha et større handlingsrom for spesielle opptakskrav til masterstudier enn til grunnstudier. Masterstudier er som regel

¹ Dagens FS er begrenset slik at vi kun har elektronisk tilgang på utdanning som er fullført ved eksterne institusjoner i FS-samarbeidet, men ikke tilgang til emner de er påmeldt i søknadssemesteret. Disse søkerne må laste opp dokumentasjon på utdanningsplan slik at vi vet hvilket program de tilhører.

mer faglig spisset og krever ofte spesifikke faglige forkunnskaper enn det som kreves for opptak til grunnstudier. Likevel skaper fraværet av nasjonal regulering av opptakskrav et uoversiktlig og lite transparent informasjonslandskap fra en søkers perspektiv.

Mangelen på standardisering kan føre til svært spesifikke opptakskrav som i enkelte tilfeller kan virke mot sin hensikt. Det kan gjøre det vanskelig for søkere å vite om de er kvalifiserte til masterstudiene, og vanskelig for institusjonene (opptakskontorene eller instituttene) å veilede søkere riktig. I verste fall fører det til at studenter som egentlig er faglig kvalifiserte lar være å søke opptak til UiB, og heller søker seg til andre studiesteder innenfor lignende fagområder.

Spesifikke faglige opptakskrav kan også føre til favorisering av interne søkere, siden kravene ofte gjenspeiler den faglige fordypningen til interne bachelorutdanninger. Opptakstall fra 2024 viser at om lag 65 prosent av eksterne søkere til masterstudier ved UiB var kvalifiserte. I det systematiske arbeidet for å øke rekrutteringen til studier med ledig kapasitet, kan ett av tiltakene være å oppmuntre til nytenking i utformingen av spesifikke opptakskrav til masterstudier.

Forventninger og forutsetninger

Mangelen på en nasjonal forskrift og administrativ samordning gjør at hvert lærested lever i sin egen opptaksverden med egne frister, regelverk og dokumentasjonskrav. I et nasjonalt samordnet masteropptak vil en søker kunne levere en prioritert liste med søknadsalternativer, innen definerte frister, og få tilbud om studieplass ved kun ett lærested. Utgangspunktet for prosjektets forslag er at en søker skal vurderes for generelle opptakskrav kun én gang og kun ved ett lærested. For å sikre faglig autonomi vil de faglige opptakskravene fortsatt bli behandlet ved hvert enkelt lærested.

Da forslagene til et nasjonalt masteropptak ble sendt på høring til lærestedene (først fra prosjektgruppen i 2022 og fra HK-dir i 2023) viste tilbakemeldingene at det generelt sett er støtte i sektoren om videreføring og realisering av en nasjonal samordning. Mange av forslagene ble av flertallet ansett som mer eller mindre ukontroversielle, særlig forslagene som går på organisering av samordningen.

UiB har allerede gjort tiltak for å tilpasse seg en samordning av masteropptakene. I 2024 ble det gjennomført en revisjon av UiBs lokale opptaksforskrift som blant annet definerte C-kravet etter avrundingsregelen, i tråd med det som er foreslått i en nasjonal forskrift. Dette har gitt fakultetene som ønsker det mulighet til å ta inn studenter med 2,50 (karakteren C) i snitt og har dermed økt rekrutteringsevnen.

I utviklingen av en nasjonal forskrift for opptak til master ligger det også en forventning om å standardisere metoder for rangering av søkere.

Prosjektgruppens kartlegging av dagens masteropptak viste at det er store overordnede likheter mellom lærestedene i både organisering og lokale regelverk. Innenfor regelverk er det likevel noen spesifikke områder hvor praksisen i sektoren varierer, og hvor det vil være nødvendig med en forskriftsfestet standard.

En samordning forutsetter at lærestedene evaluerer sine eksisterende prosesser og bidrar til å utvikle felles retningslinjer for organisering, regelverk og rutiner. Målet skal være å sikre en rettferdig og forutsigbar opptaksprosess for alle søkere, men også gi lærestedene bedre styringsdata for å sikre bedre rekruttering av kvalifiserte kandidater.

Saken legges med dette frem for Utdanningsutvalget til orientering.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets utdanningsutvalg

Elements: 2025/1613

Sak 5/25 Planer for studentrekruttering 2025

Orienterings- og drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte:05.02.2025

For UiB er det avgjørende at vi lykkes med studentrekrutteringen. Norge er i omstilling, og vi trenger de riktige søkerne til de viktige studieprogrammene UiB tilbyr. Universitetets økonomi vil være mer studentdrevet i fremtiden, og gode søkere vil bidra til bedre gjennomstrømming.

I denne saken vil vi gå nærmere inn på hvordan UiB skal drive studentrekruttering i 2025. Hovedfokus på blir på studentrekrutteringskampanjen som går på luften i februar.

Bakgrunn

I 2020 gjennomførte UiB en stor kartlegging av hva de unge tenker om universitet og høyskoler i Norge, og hva som er viktig for valg av utdanning. Det viktigste funnet var at de har lav kjennskap til UiB. Bare halvparten av respondentene oppga at de kjente til UiB.

En søker uten kjennskap vil ikke kunne velge UiB. I 2020 la derfor UiB om strategien fordi den mest effektive veien til flere søkere er å øke andelen av de unge som kjenner til UiB.

Et såkalt effekthieraki ble lagt til grunn for arbeidet. Denne tenkemåten tar på alvor at studievalg er en omfattende prosess som de unge ofte bruker lang tid på.

Nå høster UiB fruktene av kursendringen. I 2024 oppgir 6 av 10 at de kjenner til UiB. Det betyr at antallet potensielle UiB-studenter har økt med 20 prosent (siden det er en forutsetning å kjenne for å kunne søke).

Også søkertallene har økt, både i antall studenter og som andel av søkerne.

Langsiktig perspektiv

Vi vet av undersøkelser at mange begynner å tenke på valg av utdanning allerede på ungdomsskolen. Vi vet også at kunnskapen om UH-sektoren er lav blant de unge. Hvert nye kull må derfor læres opp i hvem som tilbyr utdanning, og hvilke studieprogram som finnes. Noen potensielle studenter bruker lang tid på studievalget, mens andre bruker kort tid. Uansett tilnærming ligger det en prosess bak valget. Søkeren må ha kunnskap om universitet/høyskoler, grader, søknadsprosess osv. for å ta valget.

UiB har lenge hatt en utydelig profil, som har gjort det vanskelig å bli kjent med oss. I 2020 innførte vi derfor «Verden trenger tankene dine» som er studentrekrutteringskonsept, som i stil og tone skal hjelpe oss å fremstå mer helhetlig og gjenkjennelig – samtidig som vi viser frem vår faglig bredde. Hvert eneste år siden 2020 har vi gjort grep for å bygge ut dette universet, for eksempel med reklamefilmer, utdanningstest, sosiale medier og nye nettsider.

Det betyr at det i 2025 er langt lettere for en potensiell student å bli kjent med UiB, enn det var i 2019.

For UiB er det avgjørende å ha en langsiktig tilnærming til studentrekrutteringen. 18-åringene i 2020 er potensielle masterstudenter i dag. Effekten av tiltakene vi gjør i 2025 vil også ha effekt i 2030.

Derfor bygger studentrekrutteringskampanjen på arbeidet som er gjort de siste årene, men denne gangen tar vi tak i et nytt tema: studiebyen Bergen.

Kampanje 2025

Fra UiBs omdømmeundersøkelser vet vi at en potensiell student har mange ulike drivere for valg av studiested:

- Blant annet vet vi at 48 prosent mener studentmiljø er viktig.
- Kanskje enda viktigere: 8 av 10 mener at selve studiebyen er viktig for valget.

Vi vet også at Bergen anerkjennes som en god studieby, men at Trondheim sees på som en enda bedre.

UiB har mange unike kvaliteter, men en av de fremste er at vi har hovedcampus midt i sentrum. I årets studentrekrutteringskampanje vil UiB derfor vise frem studiebyen Bergen.

I kampanjen skal vi vise frem at studentene bruker hele byen, både sosialt og faglig. Vi skal leke med ulike «campuser», som for eksempel «Campus Fløyen» og «Campus Nopel Bopel».

Kampanjen vil bestå av korte filmer, som i hovedsak skal markedsføres i sosiale medier.

Filmene vil vise humoristisk dialog mellom studenter som diskuterer fag. På den måten får vi også frem at studentene ved UiB er faglig interesserte.

Potensielle studenter søker trygghet, og er opptatt av å komme til et inkluderende studentmiljø. Filmene skal gjøre det lett å forestille seg selv i Bergen, og i de situasjonene vi viser frem.

Kampanjen skal være svært visuell og vise frem at det er kort avstand mellom UiB og byen. Bergen skal vises frem fra sin beste side.

Samlet sett vil denne kampanjen gi UiB høy oppmerksomhet, skille oss fra de andre universitetene, samt gi studentene trygghet på at UiB er et godt valg.

Andre aktiviteter

Studentrekrutteringskampanjen skal gi UiB høy synlighet over en relativt kort periode. Årets kampanje vil gå på luften i februar, og vil bli kjørt frem til søknadsfristen.

Men UiB er allerede aktiv i studentrekrutteringen, og har for eksempel allerede annonsert andre kampanjer siden desember.

UiB har også vært på skolebesøk, og det er verdt å nevne at de nye studieprogramsidene gjør det mye lettere for de unge å tilegne seg informasjon om de ulike studieprogrammene.

I sommer kommer UiB til å prioritere enda en kampanje, som både skal holde de nye studentene varme, samtidig som den er startskuddet for neste års hovedkampanje. Dette sikrer at vi i større grad oppfyller behovet om å være synlig året rundt.

Mange fakultet og institutt jobber også godt med studentrekruttering. Vi har gode arenaer for samarbeid noe som gjør at UiB er mer koordinert på dette feltet enn tidligere.

Flater	Periode	Forklaring
Campusbesøk	Oktober	Besøk av elever på UiB-campus
Studieorienteringsdag Førde	20. november	UiB og andre studiesteder i Bergen møter elever fra videregående skoler i Sogn og Fjordane.
Studieorienteringsdag Bergen	4.-5. desember	UiB og andre studiesteder i Bergen møter elever fra videregående skoler i Bergensområdet.
Betalt søk	Desember-april	Betalte søketreff i google
Skolebesøk	Januar	UiB besøker utvalgte VGS-skoler

Reklamekampanje	Desember-april	Hovedkampanje for UiB
Utdanningsmesse Haugesund	5. februar	UiB deltar på utdanningsmesse i Haugesund
Åpen dag	10. februar	Åpen dag på campus i samarbeid med Utdanning i Bergen
Uib.no	Hele året	Nye studieprogramsider og nytt utdanningsområde på uib.no
Utdanning.no	Hele året	UiB studieprogram ligger på utdanning.no
Sosiale medier	Hele året	Instagram, Tiktok, Snapchat

Veien videre

UiB trenger høy synlighet blant de unge. Hvis vi med studentrekrutteringsaktivitetene klarer å gjøre UiB mer kjent, vil det kunne føre til flere søkere til hele bredden av studieprogram. Vi må sørge for at potensielle studenter med interesse for fagene vi tilbyr på UiB, kjenner til oss, slik at vi er på radaren når de skal gjøre studievalget.

Til nå har vi økt kjennskapen med 20 prosent. Klarer vi å fortsette denne økningen, vil vi kunne øke søkertallene, på tross av færre søkere til høyere utdanning nasjonalt. Dette vil igjen kunne være helt avgjørende for fagmiljøene på UiB.

Saken legges med dette frem for utdanningsutvalget til orientering og drøfting.